

Dosarul nr.3ra-88/21

Prima instanță: Judecătoria Dochia, sediul central – I. Rusu

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți –A. Gheorghieș, E. Bejenaru, A. Toderaș

DECIZIE

10 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca - Doneva
Nina Vascan
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Iurie Grecu,
în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă
de către de Iurie Grecu împotriva Primarului satului Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie
Calistru, Primăriei și Consiliului satului Ciuciulea, r-nul Glodeni cu privire la
constatarea recunoașterii dreptului pretins vătămat la petiționare și la protecția
socială, repararea prejudiciului moral și a ajutorului financiar,
împotriva deciziei din data de 27 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți prin
care s-a respins cererea de apel depusă de către Iurie Grecu împotriva hotărârii din
10 martie 2020 a Judecătoriei Drochia, sediul central,

constată:

La 21 mai 2019 Iurie Grecu a depus acțiune în contenciosul administrativ
împotriva Primarului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru, Primăriei și
Consiliului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, prin care a solicitat constatarea recunoașterii
dreptului pretins vătămat la petiționare și la protecția socială, repararea în mod
solidar a prejudiciului moral estimat la suma de 9 000 lei și a ajutorului financiar în
mărime de 3 000 lei.

În motivarea acțiunii Iurie Grecu a indicat că la 22 martie 2019 a depus cerere
către Primarul s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru, Consiliul și Primăria s.
Ciuciulea, r-nul Glodeni, prin care a solicitat acordarea ajutorului financiar ca
persoană social vulnerabilă pentru tratarea, protezarea dinților cât și pentru
procurarea unor mărfuri de uz casnic de primă necesitate.

La 19 aprilie 2019 reclamantul a recepționat răspunsul nr. 69 a Primăriei s.
Ciuciulea, r-nul Glodeni, prin care a fost informat că cererea va fi examinată la
următoarea ședință a Consiliului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni.

Iurie Grecu, nefiind de acord că răspunsul Primăriei s. Ciuciulea, r-nul Glodeni,
la 24 aprilie 2019 a depus o cerere prealabilă, prin care a solicitat examinarea cererii
depose la 22 martie 2019 cu acordarea ajutorului financiar.

În cererea de chemare în judecată reclamantul a menționat că nu a recepționat răspunsul atât la cererea din 22 martie 2019, cât și la cererea prealabilă din 24 aprilie 2019. În opinia reclamantului aceste fapte denotă lipsa de responsabilitate a Primarului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru, cât și a Consiliului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni față de sarcinile și obligațiile ce le revin potrivit legislației și constituie o sfidare a drepturilor și libertăților reclamantului ca persoană fizică. Solicită instanței de judecată să-i fie protejate drepturile cu privire la asistență socială și la soluționarea cererii în termen.

Iurie Grecu în susținerea pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral a indicat că autoritățile pârâre nu au dat răspuns la cererile depuse, astfel, i s-a cauzat un prejudiciu moral prin vătămarea drepturilor și libertăților consacrate și garantate de Constituție.

Prin hotărârea din data de 10 martie 2020 a Judecătoriei Drochia, sediul central s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Grecu privind satisfacția echitabilă și efectivă a reparării prejudiciului moral cauzat. (f.d.63, 66-70)

La 13 martie 2020, în termen Iurie Grecu a contestat hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul central din 10 martie 2020, solicitând casarea deciziei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă. (f.d. 27, 37-39)

Curtea de Apel Bălți prin decizia din data de 27 octombrie 2020 a respins cererea de apel depusă de către Iurie Grecu împotriva hotărârii din 10 martie 2020 a Judecătoriei Drochia, sediul central. (f.d. 103,110-115)

Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs Iurie Grecu, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind constatarea nulității procesului-verbal nr. 7 din 5 iunie 2019 al ședinței extraordinare a Consiliului s. Ciuciulea r-nul Glodeni, constatarea recunoașterii dreptului pretins vătămat la petiționare și la protecția socială, repararea în mod solidar a prejudiciului moral estimat la suma de 4 000 lei și a ajutorului financiar în mărime de 6 000 lei. (f.d. 117-118)

În motivarea recursului Iurie Grecu a indicat că instanța de apel nu s-a expus complet, obiectiv și motivat asupra tuturor pretențiilor, cerințelor, probelor invocate împotriva hotărârii instanței de fond, cât și critic și neobiectiv a dat apreciere probelor din dosar.

Iurie Grecu a mai menționat că procesul-verbal nr. 7 din 5 iunie 2019 al ședinței extraordinare a Consiliului s. Ciuciulea r-nul Glodeni constituie răspuns la cererea prealabilă din 24 aprilie 2019, fiind emis cu încălcarea termenului de prescripție. Mai mult, acest proces-verbal contravine legislației, deoarece acesta nu a fost informat despre data, locul și ora desfășurării ședinței Consiliului s. Ciuciulea r-nul Glodeni.

În opinia recurentului cele menționate denotă faptul că poziția sa ca parte implicată în proces nu a fost auzită, ceea ce constituie încălcare a prevederilor art. 6 CEDO.

Finalmente Iurie Grecu a menționat că, analizând starea de fapt și de drept stabilită la examinarea apelului și raportând la normele de drept aplicabile cauzei, precum și la jurisprudența CEDO, constată că instanța de apel nu a cuprins întregul spectru de măsuri procesuale necesare examinării complete și multilaterale a cauzei, efectuând verificarea selectivă, superficială, incompletă.

La 30 noiembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat Primarului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru, Primăriei și Consiliului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni pentru notificare copia recursului depus de Iurie Greco, cu explicarea dreptului de a depune referințe.

La 07 decembrie 2020 Primarul s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru, a depus referință la cererea de recurs depusă de către Iurie Greco, prin care a solicitat respingerea acestuia. (f.d. 127)

Cu referire la termenul de depunere a recursului instanța de recurs constată respectarea acestuia de către recurentul Iurie Greco.

Astfel, în conformitate cu art. 245 din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 27 octombrie 2020, notificată lui Iurie Greco la data de 19 noiembrie 2020. (f.d. 132)

Iurie Greco, în termen, la 24 noiembrie 2020 a depus la Curtea Supremă de Justiție recursul motivat. (f.d.117-118)

Prin încheierea din 27 ianuarie 2021 a Curții Supreme de Justiție recursul depus de către Iurie Greco împotriva deciziei din 27 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a numit spre examinare în fond, în complet de cinci judecători.

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. În speță, completul specializat nu a considerat oportun de a cita participanții la proces și reprezentanții acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele autorității recurente au fost expuse cu suficientă claritate, iar intimatul prin referință a expus opinia sa asupra temeiniciei recursului.

Verificând argumentele invocate în recurs și în referință pe baza materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia de a admite recursul înaintat și a casa decizia din 27 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel din considerentele ce preced.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. d) că, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

În interpretarea art. 244, alin. (2) coroborat cu art. 231, alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 22 și art. 219, alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal administrate, nefiind legată nici de declarațiile făcute,

nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

În conformitate cu prevederile art. 194 din Codul administrativ, (1) în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept. (2) În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că potrivit art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Prin urmare, regulile stabilite în Codul de procedură civilă se aplică numai în completarea Codului administrativ.

Astfel, pentru a elucida aspectele abordate, Colegiul lărgit a considerat că trebuie să opereze cu prevederile art. 390, alin. (1), lit. e) și f) din Codul de procedură civilă. În conformitate cu aceste dispoziții legale procedurale, decizia instanței de apel trebuie să conțină: motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă, precum și concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

Procedând la examinarea fondului recursului, Colegiul lărgit evidențiază că exigența motivării hotărârii judecătorești este o garanție a caracterului echitabil al procedurii și împotriva arbitrariului instanței de judecată. În acest caz, instanța de apel are obligația de a indica motivele, raționamentelor sale și să facă referire la legea guvernantă a speței. Pe baza acestei analize juridice, instanța de apel trebuie să tragă concluziile de rigoare în urma examinării cererilor de apel. Etapele menționate trebuie să fie consecutive și să se afle într-o strânsă legătură logică, ceea ce consolidează ipoteza că soluția finală a instanței de judecată urmează să rezulte din partea motivată a hotărârii judecătorești.

În speță completul specializat reține că Iurie Grecu la 22 martie 2019 a depus cerere către Primarul s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru, Consiliul și Primăria s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, prin care a solicitat acordarea ajutorului financiar ca persoană social vulnerabilă pentru tratarea, protezarea dinților cât și pentru procurarea unor mărfuri de uz casnic de primă necesitate.

Prin răspunsul Primarului s. Ciuciulea, Ilie Calistru nr. 69 din 19 aprilie 2020 Iurie Grecu a fost informat că cererea sa a fost examinată în cadrul ședinței Consiliului local și a obținut avizul negativ din partea Consiliului. (f.d. 7)

Iurie Grecu, nefiind de acord că răspunsul Primăriei s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, la 24 aprilie 2019 a depus o cerere prealabilă, prin care a solicitat examinarea cererii depuse la 22 martie 2019 cu acordarea ajutorului financiar.

Dat fiind faptul că nu a primit răspuns la cererea prealabilă, la 21 mai 2019 Iurie Grecu a depus acțiune în instanța de judecată intitulând-o generic „privind satisfacția echitabilă și efectivă reparării prejudiciului moral cauzat”, dar având următoarele pretenții:

- constatarea recunoașterii dreptului pretins vătămat la petiționare;
- constatarea recunoașterii dreptului pretins vătămat la protecția socială;
- repararea în mod solidar a prejudiciului moral estimat la suma de 9 000 lei
- acordarea ajutorului financiar în mărime de 3 000 lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei în prima instanță, Judecătoria Drochia, sediul central prin hotărârea din data de 10 martie 2020 a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către Iurie Grecu împotriva Primarului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru, Primăriei și Consiliului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni privind satisfacția echitabilă și efectivă a reparării prejudiciului moral cauzat. (f.d. 63,66-70)

Instanța de fond a examinat acțiunea lui Iurie Grecu sub aspectul unei singure pretenții și anume repararea prejudiciului moral, respingând-o ca neîntemeiată.

Lecturând textul hotărârii se observă că celelalte pretenții formulate de către Iurie Grecu și anume constatarea drepturilor încălcate și obligarea acordării ajutorului financiar nu au fost examinate de către instanța de fond.

Deși în apel Iurie Grecu a menționat că nu au fost soluționate toate capetele de cerere, (f.d. 79-80) instanța de apel nu a înlăturat greșelile comise de instanța de fond, respingând apelul ca neîntemeiat.

La capitolul dat instanța de recurs evidențiază că, prin prisma caracterului devolutiv al apelului și respectând principiile dreptului administrativ și dreptului procesual civil, Curții de Apel Bălți îi revenea o deosebită obligație de a exercita controlul judiciar complet, în fapt și în drept, manifestat prin verificarea corectitudinii soluției pronunțate de prima instanță, precum și să efectueze o nouă judecare în fond a cauzei. În acest sens, instanța de apel trebuia să stabilească care sunt pretențiile formulate de către Iurie Grecu în acțiune, temeiurile apariției litigiului, să determine obiectul probațiunii și reieșind din acestea să identifice cadrul legal pertinent și aplicabil speței.

Curtea de Apel Bălți în virtutea caracterului devolutiv al apelului, urma să rejudece fondul cauzei sub toate aspectele, în limita tuturor pretențiilor înaintate de către Iurie Grecu și să adopte o soluție proprie asupra acestora. La caz, această obligație nu a fost respectată de către instanța de apel, ori Iurie Grecu în cererea de chemare în judecată pe lângă pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral a mai solicitat constatarea recunoașterii dreptului pretins vătămat la petiționare și la protecția socială și acordarea ajutorului financiar în mărime de 3 000 lei.

Instanța de apel, respingând apelul și menținând hotărârea instanței de fond, în textul deciziei sale pe lângă lipsa încălcării pretinse care ar genera nașterea prejudiciului moral s-a expus și asupra respectării de către Primăria s. Ciuciulea, r-nul Glodeni a legislația în vigoare la examinarea cererii lui Iurie Grecu din 22 martie 2019 privind acordarea ajutorului financiar, precum și a dreptul autorității publice locale de acordare a ajutorului financiar din fondul de rezervă.

Astfel, aparent pretențiile lui Iurie Grecu au fost reflectate în decizia recurată, însă instanța de apel a omis să adopte o soluție proprie asupra acestor pretenții, respingând neîntemeiat apelul lui Iurie Grecu. Iurie Grecu a accentuat în recursul său că nu a fost auzit atât de instanța de fond, cât și de instanța de apel, nefiindu-i soluționate toate capetele de cerere.

În acest context instanța de recurs reține că este prematură concluzia Curții de Apel Bălți referitor la legalitatea hotărârii instanței de fond din motiv că nu s-a expus asupra tuturor pretențiilor înaintate, nu a elucidat toate circumstanțele importante speței, nu a dat răspuns la toate argumentele ridicate în fața sa. Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări asupra tuturor pretențiilor solicitate, fără a acorda părții, care a formulat acțiunea, posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat

sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (speța Hiro Balani c. Spaniei, hotărârea din 09 decembrie 1994).

Actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni în Avizul nr. 11 (2008) privind calitatea hotărârilor judecătorești a atenționat că motivarea hotărârii trebuie să răspundă pretențiilor părților, adică diferitelor capete de acuzare și mijloacelor de apărare. Această garanție este esențială, deoarece permite justițiabilului să se asigure că pretențiile sale au fost examinate și deci că judecătorul a ținut cont de ele.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că corectarea erorii instanței de apel la judecarea cauzei în ordine de recurs nu este posibilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de către Iurie Grecu, de a casa decizia din 27 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți și de a restitui cauza pentru rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 247, art. 248, alin. (1), lit. d) și alin. (2) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Iurie Grecu.

Se casează decizia din data de 27 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți, emisă în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Iurie Grecu împotriva Primarului satului Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru, Primăriei și Consiliului satului Ciuciulea, r-nul Glodeni cu privire la constatarea recunoașterii dreptului pretins vătămat la petiționare și la protecția socială, repararea prejudiciului moral și a ajutorului financiar, cu remiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca- Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Maria Ghervas